

Research Paper

Identifying the Factors Affecting the Development of Physical Education and Student Sports (Case Study: Khorasan Razavi Province)**M. Qenaat¹, M. Talebpour², R. Heydari³, M. Golgoli⁴**

1. Ph.D. Student in Sports Management, Faculty of Sports Sciences, Ferdowsi University of Mashhad, Physical Education Teacher, District 3, Mashhad, Mashhad, Iran
2. Professor in Sports Management, Faculty of Sports Sciences, Ferdowsi University of Mashhad, Iran
3. Ph.D. Student in Sports Management, Faculty of Sports Sciences, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran
4. Ph.D. Student in Sports Management, Faculty of Sports Sciences, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran

Received: 2022/01/08**Accepted: 2022/04/30****Abstract**

Objective: Student sports are at the base of Iran's sports pyramid and play a fundamental role in developing public, championship, and professional sports. Therefore, the present study aims to identify the factors affecting the development of physical education and student sports in the country's provinces (a case study in this study is Khorasan Razavi province).

Methods: This study is an applied, exploratory research in terms of purpose and nature, respectively, so the systematic method of data theory and Glaser approach were used. From the study's statistical population, 12 people were purposefully considered as a sample in the interview section. Researchers also used library studies as a complementary source of interview tools.

Findings: Human resources, implementation of public and championship sports in schools, economic-financial, sports facilities and infrastructure, management, education-research, socio-cultural, laws and regulations, advertising, media, technology, and information technology were identified as effective factors in the school sports' development of Khorasan Razavi province.

Conclusion: Based on the results, for the development and promotion of physical education and sports in schools, it is necessary to educate and train physical education and

---

1. Email: Ghenaat.m63@gmail.com

2. Email: mtalebpour@um.ac.ir

3. Email: reza.hdr1994@gmail.com

4. Email: Goli.mahnaz.73@gmail.com

sports teachers in universities, hold educational courses for sports teachers, and provide school sports infrastructure. With the cooperation of donors and related institutions, continuous holding of camps and sports events, creation of talent identification bases in schools, holding scientific conferences and seminars with a focus on student sports, providing up-to-date and practical sports content for students, educational software usage, sports talent identification in schools, and constant monitoring of the activities of sports teachers.

Keywords: Student Sports, Public Sports, Education, Human Resources, Sports Development.

Extended Abstract

Background and Purpose

One of the most stable and popular programs in the school curriculum is physical education. Physical education and sport is a category that has a special status in any society. Its role is to develop, strengthen, and increase the various talents of individuals, such as moral, educational, physical, mental, intellectual, skill, and emotional. Exercise is part of education and develops the personality, and cognitive and social dimensions of children. A developmental view of this category is undeniable and should be considered more and more by researchers and experts. In addition, increasing research in this field can shed more light on various aspects of the development and expansion of this sport to make the growth and development of other sports easier than before. Since paying attention to the development and growth of student sports in the provinces can ultimately lead to developing public, championship, and professional sports in the country, this study was conducted to identify and analyze the factors affecting the development of student sports in Khorasan Razavi province.

Materials and Methods

This study is an applied, exploratory research in terms of purpose and nature, respectively, so the systematic method of data theory and Glaser approach were used. The statistical population consisted of all university professors, experts, and managers in the field of physical education and health, education experts and physical education experts, officials of sports associations and physical education teachers, 12 of whom were purposefully interviewed. Researchers also benefited from library studies as a complementary source of interview tools. As data were collecting and interviews were conducting, data analysis was done because it is necessary to achieve the correct insight that explains the phenomena, data collection, coding, and analysis and study of existing literature simultaneously.

Open, axial, and selective codings were used to enumerate the first and second level categories (axes) and their relationship. Classifications were performed based on code refinement, duplicate code deletion, and comparison of embryonic codes with previously obtained codes.

Findings

Using simultaneous analysis of the coding process and after interviews, the factors affecting the development of student sports in Khorsan Razavi province were identified through open and axial coding. The open coding of the interviews indicated that 130 initial indicators are among the factors affecting the development of student sports in Khorsan Razavi province, which were finally classified into 110 final indicators. In the post-open coding process, a centralized coding process took place. During the axial coding process, the researchers used the analytical query tool and the constant and theoretical comparisons between dimensions, sub-dimensions, and their characteristics that appear in open coding to develop relationships between dimensions and sub-dimensions. As a result, the final indicators were classified into ten central factors of human resources, public-championship sports, economic-financial, sports facilities and infrastructure, management, education-research, socio-cultural, laws and regulations, advertising and media, and technology, and information technology.

Conclusion

Sport in schools is beneficial for creating interest in children, maintaining their vitality, directing talented people to different sports professionally, and increasing their academic productivity. Doing sports activities strengthens and creates abilities in social skills and cultural dimensions, leading students to growth and development. According to the results, human resources, public sports - championship, economic-financial, sports facilities and infrastructure, management, education - research, cultural - social, laws and regulations, advertising and media and technology and information technology are effective factors in student sports development. If students engage in sport activities in schools a short time due to the pervasiveness of cyberspace, a large number of students will waste time on social networks and will no longer have the opportunity and desire for sports and physical activity, and in no distant future, many students may become obese and have mental and physical problems. Doing sports activities in schools is necessary for educating a healthy generation and having dynamic and energetic students, and providing the best opportunity to institutionalize the culture of sports among the future creators of this country.

شناسایی عوامل مؤثر بر توسعه تربیت بدنی و ورزش دانش آموزی (مورد مطالعه: استان خراسان رضوی)

مرتضی قناعت^۱، مهدی طالبپور^۲، رضا حیدری^۳، مهناز گل گلی^۴

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه فردوسی مشهد، معلم تربیت بدنی آموزش و پرورش ناحیه ۷ مشهد، مشهد، ایران
۲. استاد مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه فردوسی مشهد، ایران (نویسنده مسئول)
۳. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران
۴. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۰/۱۸

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۲/۱۰

چکیده

هدف: ورزش دانش آموزی در قاعده هرم ورزش کشور قرار دارد و نقشی بنیادین در توسعه ورزش های همگانی، قهرمانی و حرفه ای دارد؛ لذا پژوهش حاضر با هدف شناسایی عوامل مؤثر بر توسعه تربیت بدنی و ورزش دانش آموزی در استان های کشور (مطالعه موردی در این پژوهش استان خراسان رضوی) بود. روش ها: این پژوهش به لحاظ هدف از نوع پژوهش های کاربردی و به لحاظ ماهیت از نوع پژوهش های اکتشافی بوده که به همین دلیل از روش سیستماتیک نظریه داده بنیاد و رویکرد گلگیری استفاده شد. از بین جامعه آماری پژوهش ۱۲ نفر به صورت هدفمند به عنوان نمونه در بخش مصاحبه در نظر گرفته شدند؛ همچنین، محققان از مطالعات کتابخانه ای به عنوان منبع تکمیلی ابزار مصاحبه استفاده کردند. یافته ها: ده عامل مؤثر در توسعه ورزش در مدارس شامل عوامل مرتبط با نیروی انسانی، پیاده سازی ورزش همگانی و قهرمانی در مدارس، اقتصادی - مالی، امکانات و زیرساخت های ورزشی، مدیریتی، آموزش - پژوهش، فرهنگی - اجتماعی، قوانین و مقررات، تبلیغات و رسانه و تکنولوژی و فناوری اطلاعات به عنوان عوامل مؤثر در توسعه ورزش دانش آموزی استان خراسان رضوی شناسایی شدند. نتیجه گیری: بر مبنای نتایج برای توسعه و ترویج تربیت بدنی و ورزش در مدارس باید به تعلیم و تربیت معلمان تربیت بدنی و ورزش در دانشگاه ها، برگزاری دوره های دانش افزایی برای معلمان ورزش، فراهم کردن

1. Email: Ghenaat.m63@gmail.com
2. Email: mtalebpour@um.ac.ir
3. Email: reza.hdr1994@gmail.com
4. Email: Goli.mahnaz.73@gmail.com

زیرساخت‌های ورزشی در مدارس با همکاری خیرین و نهادهای مرتبط، برگزاری مستمر اردوها و رویدادهای ورزشی، ایجاد پایگاه‌های استعدادیابی در مدارس، برگزاری همایش‌ها و کنفرانس‌های علمی با محوریت ورزشی دانش‌آموزی، تهیه محتوای ورزشی به‌روز و کاربردی برای دانش‌آموزان، استفاده از نرم‌افزارهای آموزشی و استعدادیابی ورزشی در مدارس و نظارت دائم از فعالیت‌های معلمان ورزش توجه کرد.

واژگان کلیدی: ورزش دانش‌آموزی، ورزش همگانی، آموزش و پرورش، منابع انسانی، توسعه ورزش

مقدمه

امروزه ورزش به‌عنوان یک پدیده اجتماعی بزرگ و فراگیر در سرتاسر دنیا پذیرفته‌شده و به‌عنوان یک مقوله چندبعدی با تأثیرات گسترده، جایگاه و نقش خود را در اقتصاد، سلامتی افراد، گذراندن اوقات فراغت سالم و لذت‌بخش، روابط اجتماعی، پیشگیری از مفاسد اجتماعی و انحرافات اخلاقی رو به گسترش در جامعه و کاربردهای متعدد دیگر متجلی کرده است (جهان‌تاب‌نژاد، مهدی‌پور و خطیبی، ۲۰۱۸، ۱۶۶)؛ تا جاییکه توسعه آن در دستور کار سازمان‌های مربوطه به‌عنوان یک پدیده حیاتی قرار گرفته است. توسعه ورزش به سیاست‌ها، فرآیندها و اقداماتی گفته می‌شود که از ترکیب آن‌ها تلاش می‌شود فرصت‌ها و تجارب ورزشی برای همه افراد جامعه به وجود آید که با ابعاد مهم دیگری مانند توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مرتبط است. در واقع توسعه ورزش فرایندی است که به‌موجب آن فرصت‌ها، فرایندها، سیستم‌ها و ساختارها به‌گونه‌ای باید ایجاد شوند تا افراد جامعه بتوانند در همه گروه‌ها در ورزش و تفریح‌ها شرکت کنند و عملکرد خود را به سطح موردنظرشان ارتقا دهند (وقار، رضانی‌نژاد، ملایی و زکی‌زاده، ۲۰۱۹؛ ۹۴). وات^۱ (۱۹۹۸) توسعه ورزش را فقط منحصر به گسترش یک‌رشته ورزشی نمی‌داند، بلکه آن را رشد و ارتقای همه افراد درون ورزش و توسعه سازمان‌های ورزشی برای خدمت و سرویس‌دهی بهتر به ورزش می‌داند که با هر توانایی در سطوح مختلف ورزش شرکت می‌کنند و نیازهای خود را برآورده می‌سازند. یکی از اشکال ورزش که در تقسیم‌بندی کلی، طبق مدل مول^۲ وجود دارد، ورزش پرورشی است (کن^۳، ۲۰۰۱) که اهمیت به‌سزایی در تأمین سلامت فرد و جامعه دارد و توجه اساسی به آن موجب کاهش هزینه‌ها در بخش‌های بهداشت، درمان، مبارزه با مفاسد اجتماعی و کاهش سطح ناهنجاری‌های فردی و اجتماعی می‌شود (پازاج، ۲۰۱۳).

1. Watt
2. Mull
3. Ken

بررسی‌ها نشان می‌دهند که توجه اساسی به ورزش پرورشی و پایه، می‌تواند توسعه ورزش کشور را در سطح جامعه تحت تأثیر قرار دهد؛ لذا در نظام آموزش و پرورش، تربیت‌بدنی و ورزش به‌عنوان یک وسیله تربیتی، می‌تواند نقش ارزنده‌ای در این نظام داشته باشد و با اهمیت دادن به ورزش مدارس می‌توان در معرفی چهره واقعی تربیت‌بدنی و ورزش اقدامات اساسی انجام داد. در برنامه‌های دولت در بخش سیاست‌های اجرایی بر توجه به ورزش‌های پایه، به‌ویژه در سطح مدارس تأکید شده است و بر اساس ماده ۱۱۷ و در بند الف آن وزارت آموزش و پرورش موظف است برنامه جامع ارتقا ورزش در مدارس، توسعه اماکن و فضاهای ورزشی سرپوشیده و روباز، افزایش ساعات درس تربیت‌بدنی، ایجاد باشگاه‌های ورزشی و تربیت نیروی انسانی موردنیاز بخش تربیت‌بدنی را انجام دهند (سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، ۲۰۱۱). ورزش پرورشی به کارآمدترین و بزرگ‌ترین ساختار سازمانی و تشکیلاتی نیاز دارد تا از طریق نیروهای متخصص و متعهد، بیشترین تجارب حرکتی و پایه‌ای را در جغرافیای وسیعی فراهم آورد. تربیت و پرورش متعادل جسمانی، مهارتی، شناختی، عاطفی و اجتماعی، از اهداف مهم سازمان‌های ورزشی کشور در سطح مدارس است و یک رویکرد کارآمد برای افزایش فعالیت جسمانی دانش‌آموزان از طریق برنامه‌ها، فعالیت‌ها و رویدادهای ورزشی در یک محیط حمایتی با زیرساخت‌ها و امکانات امن و راحت است (بوکارو، کانترس، سرین، کاسپر، ساوو و مکنزی، ۲۰۱۲). پژوهش‌ها نشان می‌دهند که اگر ورزش مدارس به‌طورجدی توسعه یابد، می‌تواند توسعه ورزش کشور را در سطح جامعه تحت تأثیر قرار دهد. لذا در نظام آموزش و پرورش و مدرسه، تربیت‌بدنی و ورزش به‌عنوان یک وسیله تربیتی، می‌تواند نقش ارزنده‌ای در این نظام داشته باشد، با اهمیت دادن به ورزش مدارس می‌توان در معرفی چهره واقع تربیت‌بدنی و ورزش اقدامات اساسی انجام داد. کشورهای که به سطح مطلوبی از توسعه اقتصادی و اجتماعی رسیده‌اند، بخش مهمی از منابع مادی و معنویشان به ورزش مدارس اختصاص می‌یابد، اما برعکس در کشورهای در حال توسعه و فقیر، آمار و ارقام پژوهش‌های جمعیت‌شناسی، از اوضاع اسفبار و دردناک ورزش مدارس حکایت می‌کند. در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران آمده است که مهمترین و اساسی‌ترین وظیفه دولت و وزارت آموزش و پرورش، فراهم کردن امکانات آموزشی و رفاهی برای کودکان و نوجوانان، یعنی بزرگترین نیروهای انسانی آینده کشور است. بخش مهمی از برنامه آموزشی مدرسه و فرایند تربیت و پرورش کودکان، نوجوانان و جوانان را تربیت بدنی و ورزش مدارس شکل می‌دهد. تربیت‌بدنی به‌عنوان بخشی از تعلیم و تربیت، می‌کوشد با استفاده از فعالیتهای جسمانی، حرکتی و ورزشی به جریان رشد و پرورش هماهنگ و متوازن کلیه جنبه‌های وجود و برخورداری از سلامتی کامل کمک نماید (پاکدلان و همکاران، ۲۰۲۰).

با توجه به جایگاه مهم ورزش تربیتی و به‌ویژه ورزش در مدارس، محققین طی پژوهش‌های مختلفی به بررسی جنبه‌های مختلف این بعد از ورزش پرداخته‌اند. در پژوهشی حمیدی و همکاران (۲۰۱۷) به تدوین استراتژی‌های تربیت‌بدنی و فعالیت‌های ورزشی وزارت آموزش و پرورش پرداختند که در نتیجه این تحقیق گزارش کردند کیفیت‌بخشی و افزایش اثربخشی ساعات درس تربیت‌بدنی و ارتقاء سطح سواد حرکتی دانش‌آموزان، مدرسه محور نمودن و عمومیت بخشیدن به فعالیت‌های فوق‌برنامه به‌منظور تحقق بخشیدن به اهداف درس تربیت‌بدنی و بهسازی منابع انسانی به ترتیب سه استراتژی اول تربیت‌بدنی و ورزش دانش‌آموزی هستند؛ از این‌رو تمرکز اصلی بر توسعه جایگاه تربیت‌بدنی و ورزش در مدارس باید بر جنبه‌های پرورشی آن متمرکز باشد و لازم است عوامل مؤثر بر آن مدنظر قرار بگیرد. در پژوهشی دیگر جهان‌تاب‌نژاد و همکاران (۲۰۱۸) نه‌عامل فرهنگی و اجتماعی، مدیریتی و سازمانی، اقتصادی، نیروی انسانی متخصص، امکانات و تجهیزات، انگیزشی، زمانی، آب‌وهوا و رسانه به‌عنوان عوامل مؤثر بر توسعه ورزش‌های پایه در مدارس ابتدایی شهر اهواز معرفی کردند. قنبری فیروزآبادی و همکاران (۲۰۲۰) در تحقیقی به "طراحی الگوی راهبردی توسعه ورزش دانش‌آموزی" دریافتند که مؤلفه‌های نیروی انسانی، منابع مالی، فضا و تجهیزات، اجرای درس و فوق‌برنامه تربیت‌بدنی به‌عنوان عوامل علی و مؤلفه‌های مدیریتی، فرهنگی اجتماعی، رسانه و فناوری، علمی ورزشی به‌عنوان شرایط زمینه‌ای مؤثر بر توسعه ورزش دانش‌آموزی شناخته شدند و مؤلفه‌های مالی، سیاسی، اقتصادی و اداری به‌عنوان شرایط مداخله‌گر مورد شناسایی قرار گرفت؛ همچنین راهبردهای توسعه ورزش دانش‌آموزی شامل مؤلفه‌های توسعه ساختاری، اقدامات مدیریتی، توسعه نیروی انسانی، توسعه درآمدی، توسعه فضا و تجهیزات، توسعه فرهنگی و توسعه برنامه‌های فوق‌برنامه مشخص گردید نصیری خوزانی و همکاران (۲۰۲۰) در تحقیقی با عنوان طراحی مدل توسعه پایدار مشارکت ورزش دانش‌آموزی ایران اذعان نمودند که هم‌افزایی و مشارکت خانواده‌ها، سازمان‌ها و نهادها، باعث پویایی دانش‌آموزان و نشاط اجتماعی می‌شود و بستر را برای تأمین منابع مالی و توسعه زیرساختی حوزه ورزش دانش‌آموزی فراهم می‌نماید. در تحقیق حمیدی و نجفی جویباری (۲۰۲۰) با عنوان "الگوی توسعه ورزش تربیتی در آموزش و پرورش در زمان بروز بحران‌های بهداشتی: مطالعه موردی پاندمی کووید ۱۹"، هفت مقوله عمده شامل نیازسنجی مجدد، تدوین راهبردها، ارتباطات دوسویه، اصلاح فرآیندهای آموزش مجازی، برنامه‌های عملیاتی، استفاده از الگوهای جهانی و عوامل مؤثر بر توسعه به‌عنوان شاخص‌های الگوی توسعه ورزش تربیتی در آموزش و پرورش در زمان بروز بحران‌های بهداشتی شناسایی شدند. پژوهش‌های متعددی نیز در خارج از کشور در راستای این تحقیق انجام گردیده است

که از جمله آن‌ها می‌توان به پژوهش مول^۱ و همکاران (۲۰۰۵) اشاره کرد که در کتاب مدیریت ورزش‌های تفریحی هرم ورزش را به صورت چهار بخش تربیتی، تفریحی، قهرمانی و حرفه‌ای ترسیم کرده‌اند. در این مدل، میزان گستردگی هر کدام از ورزش‌ها تعیین شده است؛ به طوری که در قاعده هرم، ورزش تربیتی و همگانی و در رأس آن ورزش قهرمانی و حرفه‌ای قرار می‌گیرند. توسعه ورزش تربیتی زمینه را برای رشد ورزش همگانی و قهرمانی فراهم می‌کند و لازم است ورزش تربیتی پیش از ورزش همگانی و قهرمانی توسعه یابد. هاردمن^۲ (۲۰۰۸) نیز یکی از تحقیقات جامع در مورد توسعه ورزش مدارس انجام داده است که مسائل مالی و مدیریتی در اولویت این موانع بوده که دلایل به وجود آمدن این موانع نیز تفسیر و تحلیل شده است. سوتیریادو و همکاران^۳ (۲۰۰۸) اعتقاد دارند که در توسعه ورزش توجه به ابعاد زیادی لازم است؛ در سطح کلان و خرد، عوامل زیادی بر گسترش و ترویج ورزش تأثیر دارند. همچنین آن‌ها توسعه ورزش را فرایندی که در آن فرصت‌ها، فرایندها، سیستم‌ها و ساختارهای مؤثر ایجاد می‌شوند تا افراد در همه گروه‌ها و گروه‌های خاص بتوانند در ورزش و تفریح شرکت کنند و عملکرد خود را بهبود بخشند، تعریف کرده‌اند. کهنینه و آدودو^۴ (۲۰۱۱) توسعه نیافتگی ورزش در مدارس نیجریه را ناشی از نبود مدیریت یکپارچه و برنامه کلان می‌داند. کومووا و همکاران^۵ (۲۰۱۵) در شناسایی الزامات مدیریت ورزش مدارس در روسیه، امکانات را به عنوان مهم‌ترین مورد ذکر کردند. وانگ و لو^۶ (۲۰۱۷) نیز عوامل توسعه ورزش در دانشگاه‌ها را افزایش تعداد مشارکت‌کنندگان، افزایش آگاهی دانشجویان، وجود تجهیزات ورزشی در دانشگاه و دانشکده‌ها، سازمان‌دهی کمپ‌های ورزشی، اجرای رویدادهای بزرگ ورزشی و انجام پژوهش‌های مرتبط، عنوان کردند. همچنین زواپانو^۷ (۲۰۱۷) عوامل توسعه ورزش دانشگاهی در زیمبابوه را اختصاص بودجه کافی برای ورزش، تغییر نگرش برخی مسئولین دانشگاه نسبت به ورزش و اهمیت دادن به آن، ایجاد سیاست‌های مشخص در ورزش دانشگاه و ایجاد هماهنگی بین بخش‌ها و مسئولین دانشگاه ذکر کرده است.

یکی از برنامه‌های ثابت و پرتعداد در برنامه مدارس تربیت بدنی است. تربیت بدنی و ورزش مقوله‌ای است که در هر اجتماعی جایگاه ویژه‌ای دارد و نقش آن در شکوفایی استعدادهای مختلف افراد و

1. Mull
2. Hardman
3. Sotiriado et al
4. Kehinde & Adodo
5. Komova et al
6. Wang & Lu
7. Zvapano

متعاقب آن تقویت و افزایش ظرفیت‌های اخلاقی، تربیتی، جسمانی، ذهنی، عقلی، مهارتی، عاطفی و اجتماعی افراد انکارناپذیر است؛ ورزش بخشی از تعلیم و تربیت است و باعث رشد ابعاد شخصیتی و شناختی و اجتماعی کودکان می‌شود. مدیران مدارس باید برای ایجاد و توسعه امکانات ضروری برای دانش‌آموزانی که محدودیت و مشکلات جسمانی دارند، آمادگی کامل داشته باشند. با توجه به بررسی ادبیات و پیشینه تحقیق، محققان دریافته‌اند که علیرغم تأکید برنامه‌های کلان توسعه کشور بر ورزش تربیتی و به‌ویژه ورزش دانش‌آموزی و تحقیقاتی که در حوزه تربیت‌بدنی و ورزش در مدارس صورت گرفته است در کمتر پژوهشی نگاهی همه‌جانبه به این حوزه شده است و با توجه به شرایط متغیر جامعه و پیشرفت‌های تکنولوژی و فناوری و تغییر سبک زندگی مردم انجام تحقیقات مقطعی که تکمیل‌کننده یافته‌های قبلی پژوهشگران باشد، ضروری است. لذا از آنجاکه ورزش دانش‌آموزی در قاعده هرم ورزش کشور قرار دارد و نقشی بنیادین و پایه‌ای در ورزش‌های همگانی، قهرمانی و حرفه‌ای دارد، نگاه توسعه‌ای به این مقوله انکارناپذیر است و باید بیش‌ازپیش مورد توجه و بررسی پژوهشگران و متخصصان قرار گیرد همچنین افزایش تحقیقات صورت گرفته در این زمینه می‌تواند جوانب مختلف توسعه و گسترش این ورزش را بیش‌ازپیش روشن نماید تا زمینه رشد و توسعه سایر حوزه‌های ورزش نیز سهل‌تر از قبل فراهم گردد؛ و از آنجاکه توجه به توسعه و رشد ورزش دانش‌آموزی در استان‌ها در نهایت می‌تواند منجر به این امر در سطح کشور شود، لذا هدف از انجام این پژوهش پاسخ به این سوال بود که عوامل مؤثر بر توسعه تربیت‌بدنی و ورزش دانش‌آموزی در استان خراسان رضوی کدامند؟

روش پژوهش

تحقیق حاضر از نظر هدف کاربرد و از نوع پژوهش‌های تحلیلی می‌باشد که به‌صورت کیفی انجام شد. روش گردآوری داده‌ها در این پژوهش شامل مصاحبه و مطالعه و بررسی اسناد و مدارک همچون اسناد بالادستی، کتب، مقالات و پایان‌نامه‌ها بود. در روش تحقیق کیفی، برخلاف روش کمی که به‌صورت پرسشنامه و پیمایشی انجام می‌گیرد، پژوهشگر در ارتباط مستقیم با موضوع است. با روش سیستماتیک نظریه داده بنیاد انجام گرفته است، زیرا ماهیت پژوهش اکتشافی است و محقق درصدد جمع‌آوری داده‌ها از زمینه برای پاسخ به پرسش‌های پژوهش است و فرضیه (های) اولیه‌ای برای آزمون، احصا شده از ادبیات، وجود ندارد. نقطه قوت استفاده از نظریه داده بنیاد این است که نظریه‌های ایجادشده بر اساس داده‌هایی که تجارب افراد در دنیای اجتماعی را منعکس می‌کند، پایه‌ریزی می‌شوند و اغلب در علوم اجتماعی و جهانگردی استفاده می‌شود. هنگامی از نظریه‌پردازی داده بنیاد استفاده می‌شود که یک نظریه یا تبیین کلی از یک فرایند نیاز است. این نظریه تبیین بهتری از

موضوع ارائه می‌دهد و با موقعیت تناسب دارد. روش نظریه داده بنیاد معمولاً به سه شیوه اجرا می‌شود: شیوه سیستماتیک، شیوه نوحاسته و شیوه سازگار. در این تحقیق از روش سیستماتیک که به گلنر نسبت داده می‌شود، برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد. دلیل استفاده از این روش ارزیابی جنبه‌های مختلف موضوع تحقیق است که این روش آن‌ها را در برمی‌گیرد.

قلمرو موضوعی و مکانی پژوهش در استان خراسان رضوی و قلمرو زمانی انجام پژوهش، از ابتدای آذرماه ۱۳۹۹ تا نیمه اول اردیبهشت ۱۴۰۰ بوده است. جامعه آماری پژوهش حاضر را استادان و خبرگان دانشگاهی، مدیران و کارشناسان حوزه معاونت تربیت بدنی و سلامت آموزش و پرورش، کارشناس مسئولان و کارشناسان تربیت بدنی آموزش و پرورش، مسئولین انجمن‌های ورزشی و دبیران تربیت بدنی در سطح استان خراسان رضوی تشکیل دادند که از بین این افراد، ۱۲ نفر به صورت هدفمند به عنوان انتخاب شدند. مصاحبه روش اصلی جمع‌آوری داده‌ها بود. همچنین از طریق مصاحبه‌های عمیق، از افراد مشارکت‌کننده خواسته شد که نظریاتشان را در مورد عوامل مؤثر بر توسعه ورزش دانش‌آموزی در استان خراسان رضوی اعلام کنند. تعداد مصاحبه‌ها تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت. محققان به صورت حضوری با افراد مشارکت‌کننده در پژوهش مصاحبه کردند و فرایند مصاحبه را انجام دادند. زمان انجام مصاحبه‌ها بین ۳۵ تا ۷۰ دقیقه متغیر بود که تمامی داده‌های حاصل از مصاحبه‌ها به صورت فایل صوتی و فیش‌برداری جمع‌آوری و ثبت شد. علاوه بر این، محققان با مطالعه کتاب‌های موجود، مقالات چاپ‌شده علمی، بررسی سایت‌های مختلف ورزشی و مشاهده مصاحبه‌های افراد صاحب‌نظر در حوزه صنعت ورزش، به عنوان منبع تکمیلی و مکمل ابزار مصاحبه، برای گردآوری داده‌ها استفاده کردند.

هم‌زمان با جمع‌آوری داده‌ها و انجام مصاحبه‌ها، کار تحلیل داده‌ها نیز انجام گرفت، چراکه لازمه رسیدن به بینش صحیح که توضیح‌دهنده پدیده‌ها باشد، جمع‌آوری داده‌ها، کدگذاری و تحلیل و مطالعه ادبیات موجود به صورت هم‌زمان است. کدگذاری‌های باز، محوری و انتخابی برای احصای مقوله‌های سطح اول و دوم (محورها) و ارتباط آن‌ها استفاده شد. دسته‌بندی‌ها بر اساس پالایش کدها، حذف کدهای تکراری، مقایسه و بررسی کدها، انجام گرفت. در پایان نیز برای روایی سنجی یافته‌ها، نتایج در قالب جدول و گزارش در اختیار چند تن از مصاحبه‌شوندگان قرار گرفت تا توسط ایشان نیز بررسی و اصلاح شود، چراکه در رویکرد کیفی، نتایج به دست آمده می‌بایست توسط خود کنشگران نیز قابل فهم بوده و به زبان خود آنان بیان شده باشد و اگر کنشگران نتوانند معنای یافته‌ها را درک کنند، پژوهش کیفی امری بی‌پهلو خواهد بود. همچنین یافته‌ها در مقام مقایسه با یافته‌های سایر پژوهشگران و نظریه‌های موجود قرار گرفت تا صحت و درستی و معناداری آن تأیید شود. برای

افزایش پایایی و روایی این پژوهش اقداماتی به این شرح صورت گرفت: پایایی در پژوهش کیفی به امکان انجام پژوهش توسط محقق مستقل دیگر و رسیدن به نتایج مشابه از همان داده اشاره دارد. بدین منظور بر اساس توصیه‌های ارائه‌شده توسط محققان کیفی، اولاً همه فرایندهای این پژوهش از تهیه پروتکل مصاحبه تا کدگذاری به تفصیل، مستندسازی شده است که سایر محققان فرایند رسیدن از داده‌ها به نتایج را مانند یک حسابرس دنبال کنند. همچنین با استفاده از چندین نفر در کدبندی و چک کردن داده‌ها با مشارکت‌کنندگان پایایی پژوهش افزایش داده شد. اعتبار درونی پژوهش نیز اشاره به این دارد که تا چه حد نتایج و تفسیرها درست و بر اساس واقعیت است تا حدسیات ذهنی محقق. برای افزایش اعتبار درونی پژوهش استفاده از چندین محقق، چک کردن با همکاران و برگشت به مشارکت‌کنندگان استفاده‌شده است. برای افزایش اعتبار بیرونی، مهم‌ترین استراتژی رسیدن به اشباع نظری در مصاحبه‌هاست. در این پژوهش با انجام ۱۲ مصاحبه عمیق این مهم احراز شد.

نتایج

در پژوهش حاضر، فرایند مصاحبه با ۱۲ نفر از خبرگان ذیربط انجام گرفت که اطلاعات جمعیت-شناختی آنها در جدول شماره ۱ قابل مشاهده است:

جدول ۱- ویژگی‌های جمعیت شناختی افراد شرکت‌کننده در پژوهش (مصاحبه)

کد	جنسیت	سن	سطح تحصیلات	سابقه مدیریت
P _۱	مرد	۴۷	کارشناسی	۱۲
P _۲	مرد	۳۸	کارشناسی ارشد	۵
P _۳	مرد	۴۹	کارشناسی ارشد	۸
P _۴	مرد	۵۰	کارشناسی ارشد	۱۸
P _۵	مرد	۴۵	دکتری	۱۴
P _۶	مرد	۵۴	کارشناسی	۱۸
P _۷	مرد	۵۱	دکتری	۱۶
P _۸	مرد	۳۴	کارشناسی ارشد	۴

ادامه جدول ۱- ویژگی‌های جمعیت شناختی افراد شرکت‌کننده در پژوهش (مصاحبه)

کد	جنسیت	سن	سطح تحصیلات	سابقه مدیریت
P _۹	مرد	۵۲	کارشناسی ارشد	۱۵

۹	دکتری	۴۶	مرد	P _{۱۰}
۷	کارشناسی ارشد	۴۵	زن	P _{۱۱}
۱۱	کارشناسی ارشد	۴۳	زن	P _{۱۲}

براساس جدول شماره ۱ مشخص شد که در بین افراد مشارکت‌کننده در این پژوهش، مردان با تعداد ۱۰ نفر بیشترین فراوانی و زنان با فراوانی ۲ نفر کمترین فراوانی را داشتند. بیشتر افراد مشارکت‌کننده در محدوده سنی ۴۰ تا ۴۹ سال با فراوانی ۶ نفر قرار داشتند. همچنین بیشتر افراد دارای مدرک کارشناسی ارشد با فراوانی ۷ و دو نفر مدرک کارشناسی و ۳ نفر هم دارای مدرک دکتری بودند که همگی حداقل ۷ سال سابقه مدیریت در تربیت‌بدنی آموزش و پرورش را داشتند.

در ادامه یافته‌های پژوهش، با استفاده از تحلیل هم‌زمان فرایند کدگذاری و پس از مصاحبه‌ها، عوامل مؤثر بر توسعه ورزش دانش‌آموزی استان خراسان رضوی از طریق کدگذاری باز و محوری شناسایی شدند. کدگذاری باز مصاحبه‌ها حاکی از آن بود که ۱۳۰ شاخص اولیه جزو عوامل مؤثر بر توسعه ورزش دانش‌آموزی استان خراسان رضوی هست که در نهایت این شاخص‌ها در ۱۱۰ شاخص نهایی دسته‌بندی شدند. در مرحله پس از فرایند کدگذاری باز، فرایند کدگذاری محوری صورت گرفت. طی فرایند کدگذاری محوری، محققان، از ابزار تحلیلی پرسش و مقایسه دائمی و نظری بین ابعاد، ابعاد فرعی و مشخصه‌های آن که در کدگذاری باز ظاهر شده‌اند، استفاده کردند تا روابط بین ابعاد و ابعاد فرعی را توسعه دهند. در نتیجه شاخص‌های نهایی در ۱۰ عامل محوری طبقه‌بندی شدند.

جدول ۲- عوامل توسعه ورزش دانش‌آموزی

عوامل محوری	شاخص‌ها	منابع
-------------	---------	-------

<p>جهان تاب نژاد و همکاران (۲۰۱۸)، دروار و همکاران (۲۰۱۶)، قنبری فیروزآبادی و همکاران (۲۰۲۰)، نصیری خوزانی و همکاران (۲۰۲۰)، حمیدی و همکاران (۲۰۱۸)</p>	<p>جذب مربیان و معلمان متخصص ورزشی در آموزش و پرورش</p>	<p>نیروی انسانی</p>
<p>P_۲, p_۵, p_۹, p_{۱۱}</p> <p>دوستی و همکاران (۲۰۱۸)</p> <p>میرزائی کالار و همکاران (۲۰۲۰)، قنبری فیروزآبادی و همکاران (۲۰۲۰)، حمیدی و همکاران (۲۰۱۸)، جهان تاب نژاد و همکاران (۲۰۱۸)، سند تحول بنیادین آموزش و پرورش (۲۰۱۱)</p>	<p>سازماندهی مناسب معلمان تربیت بدنی (توازن و تقسیم بندی درست در توزیع نیروی انسانی در سطح مدارس و مناطق)</p> <p>به روز بودن اطلاعات معلمان تربیت بدنی</p> <p>توانمند سازی و تقویت مستمر شایستگی های معلمان تربیت بدنی</p>	
<p>P_۱, p_۳, p_۴, p_۶, p_۷, p_{۱۰}</p>	<p>کارایی و کیفیت کار معلمان تربیت بدنی در مدارس</p>	
<p>P_۱, p_۲, p_۵, p_۷, p_۹, p_{۱۱}, p_{۱۲}</p>	<p>حمایت و تجلیل از ستارگان ورزشی و کادر فنی تیم ها</p>	
<p>P_۳, p_۵, p_۸, p_۹, p_{۱۰}, p_{۱۱}, p_{۱۲}</p>	<p>استفاده از تجربه معلمان تربیت بدنی با سابقه بین المللی</p> <p>شاخصه علمی معلمان تربیت بدنی (مدارک تحصیلی و ...)</p>	
<p>دوستی و همکاران (۲۰۱۸)</p> <p>فابر و همکاران (۲۰۰۷)، داکاس و همکاران (۲۰۰۷)</p> <p>قنبری فیروزآبادی و همکاران (۲۰۲۰)</p> <p>قنبری و همکاران (۲۰۱۸)</p>	<p>انگیزش و حمایت از نیروی انسانی</p> <p>وضعیت معیشت و رضایت شغلی معلمان تربیت بدنی</p>	
<p>P_۳, p_۴, p_۵, p_۸, p_{۱۲}</p> <p>دوستی و همکاران (۲۰۱۸)</p>	<p>تعداد معلمان تربیت بدنی هر منطقه (نسبت معلم به دانش آموز)</p> <p>میزان حقوق و دستمزد نیروهای انسانی (معلمان و مربیان تربیت بدنی و...)</p>	
<p>میرزائی کالار و همکاران (۲۰۲۰)، قنبری فیروزآبادی و همکاران (۲۰۲۰)، حمیدی و همکاران (۲۰۱۷)</p>	<p>برگزاری مسابقات و رویدادهای ورزشی در مدارس (از مدرسه تا کشوری)</p>	<p>ورزش</p> <p>تربیتی</p> <p>نیروی انسانی</p>

میرزائی کالار و همکاران (۲۰۲۰)	برگزاری جشنواره‌های مختلف ورزش همگانی در بین دانش‌آموزان (کوهپیمایی، پیاده روی، دوچرخه سواری و ...)
میرزائی کالار و همکاران (۲۰۲۰)	شرکت در مسابقات و اعزام تیم به مسابقات سطوح مختلف دانش آموزی
P۴, p۹, p۱۰, p۱۱, p۱۲	تشکیل انجمن‌های ورزشی در داخل مدارس و مناطق
قنبری فیروزآبادی و همکاران (۲۰۲۰)، قاسمی روشنوند و همکاران (۲۰۲۰)	میزبانی رویدادهای ورزش دانش آموزی
P۴, p۷, p۸	راه‌اندازی آکادمی‌های حرفه‌ای ورزشی در آموزش و پرورش
P۲	تعامل با باشگاه‌های ورزشی موجود در سطح استان و مناطق
P۴, p۸, p۹, p۱۲	کیفیت فعالیت هیئت‌های ورزشی و انجمن‌های ورزشی آموزش و پرورش در استان و مناطق و شهرستان‌ها
P۱, p۱۰, p۱۲	برگزاری اردوهای ورزشی
P۲, p۱۲	توجه به استعدادهای دانش‌آموزان با توجه به ظرفیت جغرافیایی مناطق
جهان تاب نژاد و همکاران (۲۰۱۸)، دوستی و همکاران (۲۰۱۸)	میزان بودجه اختصاص یافته به ورزش دانش آموزی
قنبری فیروزآبادی و همکاران (۲۰۲۰)	منابع مالی و اعتباری مدارس
قنبری فیروزآبادی و همکاران (۲۰۲۰)، نصیری خوزانی و همکاران (۲۰۲۰)، قاسمی روشنوند و همکاران (۲۰۲۰)	بازاریابی و اسپانسرینگ ورزشی در آموزش و پرورش
P10	توزیع عادلانه بودجه بر اساس مناطق محروم تا توسعه یافته
قنبری فیروزآبادی و همکاران (۲۰۲۰)	جذب منابع مالی برون سازمانی
P۱, p۲, P۲, p۵, p۶, p۷, p۸, p۹, p۱۰	درآمد ادارات آموزش و پرورش از حوزه ورزش
دوستی و همکاران (۲۰۱۸)، قنبری فیروزآبادی و همکاران (۲۰۲۰)	وضعیت اقتصادی خانواده‌ها (میزان درآمد خانواده‌ها و ...)
دوستی و همکاران (۲۰۱۸)	وضعیت اقتصادی جامعه (تورم، تحریم و ...)

دوستی و همکاران (۲۰۱۸)، قنبری فیروزآبادی و همکاران (۲۰۲۰)، نصیری خوزانی و همکاران (۲۰۲۰)، وی و همکاران (۲۰۱۰)	احداث اماکن ورزشی استاندارد در آموزش و پرورش (استخر، چمن، سالن ورزشی)	امکانات و زیرساخت های ورزشی
دوستی و همکاران (۲۰۱۸)، قنبری فیروزآبادی و همکاران (۲۰۲۰)، نصیری خوزانی و همکاران (۲۰۲۰)	توسعه و تجهیز اماکن ورزشی موجود (روپاز و سرپوشیده)	
وحدانی و همکاران (۲۰۱۵)، میرزائی کالار و همکاران (۲۰۲۰)	افزایش کیفیت و بهره وری اماکن ورزشی	
دوستی و همکاران (۲۰۱۸)، قنبری فیروزآبادی و همکاران (۲۰۲۰)، نصیری خوزانی و همکاران (۲۰۲۰)	مقدار سرانه فضای ورزشی استان (فضاهای ورزشی سرپوشیده و روباز)	
جهان تاب نژاد و همکاران (۲۰۱۸)، قنبری فیروزآبادی و همکاران (۲۰۲۰)	وضعیت ایمنی و بهداشت اماکن ورزشی	
دوستی و همکاران (۲۰۱۸)، قنبری فیروزآبادی و همکاران (۲۰۲۰)	توزیع متناسب و عادلانه تجهیزات ورزشی در سطح استان و مدارس	
حمیدی و همکاران (۲۰۱۷)	تناسب فضاهای ورزشی روباز داخل مدارس با رشته های آموزشی	
قاسمی روشناوند و همکاران (۲۰۲۰)	احداث سالن های ورزشی در کنار مدارس	
P۲, p۴, p۵, p۷, p۸, p۹, p۱۱	احداث اماکن ورزشی رشته های المپیک و مدال آور (مثل پیست دو میدانی)	
جهان تاب نژاد و همکاران (۲۰۱۸)، دوستی و همکاران (۲۰۱۸)	احداث اماکن ورزشی اختصاصی برای ورزش دانش آموزان دختر	
P۵, p۶, p۷, p۹, p۱۰, p۱۱, p۱۲	راه اندازی بیشتر هنرستان های تربیت بدنی در سطح استان	
نصیری خوزانی و همکاران (۲۰۲۰)، وحدانی و همکاران (۲۰۱۵) حمیدی و همکاران (۲۰۱۷)	تدوین برنامه راهبردی در ورزش دانش آموزی	مردم
P۱۱	وحدت سیاست گذاری و تدوین شرح روشن وظایف متولیان در ورزش دانش آموزی	
P۱, p۲, P۳, p۹, p۱۰, p۱۱, p۱۲	عملکرد کارشناسی تربیت بدنی ادارات (برنامه ریزی عملیاتی و هدفمند و سالانه و...)	
قنبری فیروزآبادی و همکاران (۲۰۲۰)	استفاده از تجارب دیگر کشورها و نظام های آموزشی موفق در دنیا	
P۲, p۴, p۵, p۷	تعامل کارشناسی تربیت بدنی با معلمان تربیت بدنی در منطقه	

طراحی و استقرار نظام ملی نظارت، ارزیابی و کنترل در ورزش دانش آموزی	جهان تاب نژاد و همکاران (۲۰۱۸)، قنبری فیروزآبادی و همکاران (۲۰۲۰)
توجه به ورزش مدارس غیر انتفاعی	P _۲ , P _۳ , p _{۱۱} , p _{۱۲}
نگاه مدیران بالادستی آموزش و پرورش به حوزه ورزش دانش آموزی	P _۵ , p _۷
شایسته سالاری در انتصاب مدیران ادارات و گروه تربیت بدنی	دوستی و همکاران (۲۰۱۸) نصیری خوزانی و همکاران (۲۰۲۰)
تعاملات درون سازمانی آموزش و پرورش با حوزه متولی ورزش دانش آموزی	قنبری فیروزآبادی و همکاران (۲۰۲۰)، وحدانی و همکاران (۲۰۱۵)
انتصاب معلمان تربیت بدنی زبده در سمت مسئولین انجمن‌های ورزشی مناطق و استان	P _۸
برقراری ارتباط و تعامل با سایر سازمان‌ها	دوستی و همکاران (۲۰۱۸)، قنبری فیروزآبادی و همکاران (۲۰۲۰)، نصیری خوزانی و همکاران (۲۰۲۰)، وحدانی و همکاران (۲۰۱۵)، قاسمی روشناوند و همکاران (۲۰۲۰)
توجه به ورزش مدارس در مناطق روستایی	دوستی و همکاران (۲۰۱۸)، قنبری فیروزآبادی و همکاران (۲۰۲۰)
تدوین نظام خیرین ورزش یار	قاسمی روشناوند و همکاران (۲۰۲۰)
توسعه و ترویج دانش حقوقی در بخش ورزش دانش آموزی	P _۳ , p _۴ , p _۹ , p _{۱۱}
فراهم کردن زمینه حضور بخش خصوصی در حوزه ورزش دانش آموزی	قنبری فیروزآبادی و همکاران (۲۰۲۰)، قاسمی روشناوند و همکاران (۲۰۲۰)
غنی‌سازی محتوا و کیفیت بخشی درس تربیت بدنی در مدارس	میرزائی کالار و همکاران (۲۰۲۰)
طراحی و اجرای برنامه‌های فوق برنامه و مکمل ورزشی	جهان تاب نژاد و همکاران (۲۰۱۸)، میرزائی کالار و همکاران (۲۰۲۰)، قنبری فیروزآبادی و همکاران (۲۰۲۰)
شیوه تدریس معلمان تربیت بدنی	جهان تاب نژاد و همکاران (۲۰۱۸)
استفاده از ظرفیت مدارس برای برنامه‌های فوق برنامه ورزشی	P _۴ , p _۵ , p _۸ , p _۹
برگزاری همایش‌ها و سمینارهای علمی و ورزشی به صورت دوره‌ای و سالیانه	P _۱ , P _۲ , p _۴ , p _۵ , p _۹ , p _{۱۰}

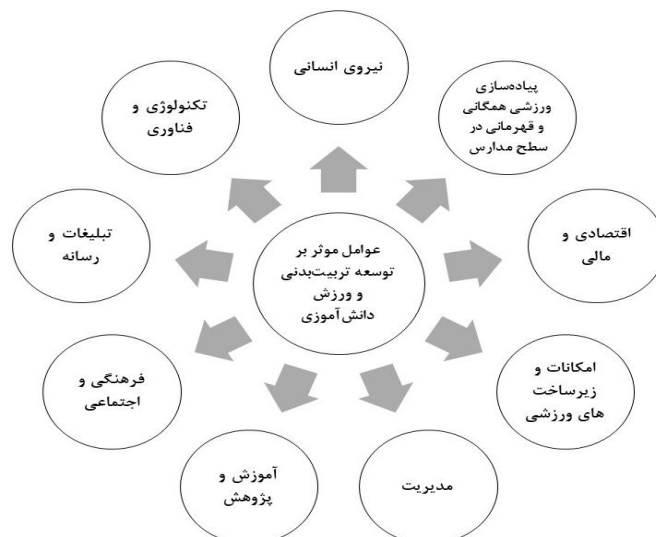

<p>دروار و همکاران (۲۰۱۶)، کومووا و همکاران (۲۰۱۵)</p> <p>قنبری فیروزآبادی و همکاران (۲۰۲۰)، قنبری و همکاران (۲۰۱۸)، جهان تاب نژاد و همکاران (۲۰۱۸)</p>	<p>میزان ساعت اختصاص داده شده به درس تربیت بدنی</p>
<p>P_6, p_7, p_9, p_{11}</p>	<p>تعامل بیشتر آموزش و پرورش با دانشگاه ها و موسسات علمی تحقیقاتی</p>
<p>P_4, p_6, p_7, p_{10}</p>	<p>برگزاری دوره‌های مربیگری و داوری برای هنرآموزان هنرستان تربیت بدنی</p>
<p>P_5, p_7, p_8</p>	<p>تدوین کتب تخصصی تربیت بدنی با محتوای به-روز و متناسب با علوم ورزشی</p>
<p>P_2, p_3, p_5</p>	<p>برگزاری کلاس درس تربیت بدنی با تعداد استاندارد دانش‌آموزان</p>
<p>P_1, p_5, p_9</p>	<p>انجام پروژه ها و پژوهش‌های تحقیقاتی در زمینه ورزش دانش آموزی</p>
<p>دوستی و همکاران (۲۰۱۸)، نصیری خوزانی و همکاران (۲۰۲۰)</p> <p>قاسمی روشناوند و همکاران (۲۰۲۰)</p> <p>دوستی و همکاران (۲۰۱۸)، قاسمی روشناوند و همکاران (۲۰۲۰)</p> <p>قنبری فیروزآبادی و همکاران (۲۰۲۰)، وحدانی و همکاران (۲۰۱۵)، نصیری خوزانی و همکاران (۲۰۲۰)، قاسمی روشناوند و همکاران (۲۰۲۰)</p> <p>قنبری فیروزآبادی و همکاران (۲۰۲۰)، دروار و همکاران (۲۰۱۶)</p> <p>قنبری فیروزآبادی و همکاران (۲۰۲۰)</p> <p>جهان تاب نژاد و همکاران (۲۰۱۸)</p> <p>دوستی و همکاران (۲۰۱۸)</p> <p>میرزائی کالار و همکاران (۲۰۲۰)، وحدانی و همکاران (۲۰۱۵)</p> <p>حمیدی و همکاران (۲۰۱۷)</p> <p>سند تحول بنیادین آموزش و پرورش (۲۰۱۱)</p> <p>همتی نژاد و همکاران (۲۰۱۶)</p>	<p>حمایت خانواده ها از ورزش دانش آموزان</p> <p>نگرش‌ها به ورزش و اوقات فراغت در سطح خانواده و جامعه</p> <p>فعالیت‌های داوطلبانه در آموزش و پرورش</p> <p>نگرش معلمان، مدیران مدارس و اولیای دانش آموزان به درس تربیت بدنی</p> <p>توصیه به ورزش در فرهنگ ملی و تعالیم دینی</p> <p>آگاهی از فواید روانی و جسمانی ورزش در جامعه</p> <p>رواج سبک زندگی فعال در بین دانش آموزان و خانواده ها</p> <p>افزایش مشارکت خانواده ها در امور مدرسه</p>

<p>میرزانی کالار و همکاران (۲۰۲۰)، نصیری خوزانی و همکاران (۲۰۲۰)</p> <p>P۳, p۵, p۸, p۹, p۱۰, p۱۱</p> <p>P۹</p> <p>نصیری خوزانی و همکاران (۲۰۲۰) قاسمی روشنوند و همکاران (۲۰۲۰)</p> <p>P۳, p۸</p> <p>P۵, p۸, p۱۰, p۱۱</p> <p>P۱, P۳, p۴, p۱۰</p>	<p>میزان مشارکت دانش‌آموزان در مسابقات و رویدادهای ورزشی</p> <p>گسترش و مشارکت نهاد های عمومی و مردمی در گسترش ورزش دانش آموزی</p> <p>تدوین قوانین حمایتی از معلمان تربیت بدنی در زمینه های حقوقی</p> <p>رفع موانع قانونی برای جذب اسپانسر در آموزش و پرورش</p> <p>بازنگری و اصلاح شیوه های ارزشیابی درس تربیت بدنی</p> <p>به روز کردن قوانین و مقررات و دستورالعمل های ورزش دانش آموزی</p> <p>تصویب منع قانونی تدریس تربیت بدنی توسط معلمان غیر تربیت بدنی</p>	تبلیغات و رسانه	
<p>جهان تاب نژاد و همکاران (۲۰۱۸) قنبری فیروزآبادی و همکاران (۲۰۲۰) قنبری فیروزآبادی و همکاران (۲۰۲۰)، حمیدی و همکاران (۲۰۱۸)، قاسمی روشنوند و همکاران (۲۰۲۰) قنبری فیروزآبادی و همکاران (۲۰۲۰) جهان تاب نژاد و همکاران (۲۰۱۸)، همتی نژاد و همکاران (۲۰۱۶) جهان تاب نژاد و همکاران (۲۰۱۸)، نصیری خوزانی و همکاران (۲۰۲۰)</p>	<p>برقراری ارتباط با رسانه‌ها</p> <p>پوشش و انعکاس اخبار ورزش دانش آموزی از رسانه‌های استانی و ملی</p> <p>فعالیت خبرنگاران تخصصی در حوزه ورزش دانش آموزی</p> <p>حمایت رسانه ها از ورزش دانش آموزی</p> <p>میزان تبلیغ و ترویج ورزش در رسانه‌های ارتباط جمعی</p>		
<p>قنبری فیروزآبادی و همکاران (۲۰۲۰) قنبری فیروزآبادی و همکاران (۲۰۲۰) قنبری فیروزآبادی و همکاران (۲۰۲۰)</p> <p>P۲, P۶, p۹, p۱۰, p۱۲</p>	<p>رشد فناوری اطلاعات و ارتباطات در ورزش دانش آموزی</p> <p>استفاده از فضای مجازی در ورزش دانش آموزی</p> <p>هوشمندسازی درس تربیت بدنی</p> <p>ایجاد اپلیکیشن های ویژه ورزش دانش آموزی</p>		تکنولوژی و فناوری

الگوی عوامل موثر بر توسعه ورزش دانش‌آموزی استان خراسان رضوی به صورت زیر می‌باشد:

شکل ۱- عوامل مؤثر بر توسعه تربیت‌بدنی و ورزش دانش‌آموزی

بحث و نتیجه‌گیری

اهمیت نقش ورزش در سلامت جسم و روان دانش‌آموزان برکسی پوشیده نیست و در این راستا فعالیت‌های ورزشی در مدارس به‌صورت هدفمند می‌تواند آینده‌ای بانشاط و توام با سلامت اجتماعی و قهرمان‌پروری برای کشور رقم بزند. انجام فعالیت‌های ورزشی در مدارس، نه تنها ضرورتی مهم برای تربیت نسلی سالم، تندرست و داشتن دانش‌آموزانی پویا و پرنرژی است، بلکه بهترین فرصت برای نهادینه کردن فرهنگ ورزش در میان آینده‌سازان این مرزوبوم است. لذا هدف از انجام پژوهش حاضر شناسایی عوامل مؤثر بر توسعه تربیت‌بدنی و ورزش دانش‌آموزی در استان‌ها بود که به صورت مطالعه موردی در استان خراسان رضوی صورت گرفت. در راستای این هدف در نهایت ده عامل مؤثر بر توسعه ورزش دانش‌آموزی شناسایی شدند که در ادامه این عوامل و شاخص‌های آن‌ها مورد بحث قرار گرفته‌اند.

یکی از عوامل شناسایی‌شده توسعه ورزش دانش‌آموزی، عامل نیروی انسانی است که دربرگیرنده شاخص‌های جذب مربیان و معلمان متخصص ورزشی در آموزش‌وپرورش، سازمان‌دهی مناسب معلمان تربیت‌بدنی (توازن و تقسیم‌بندی درست در توزیع نیروی انسانی در سطح مدارس و مناطق)، به‌روز بودن اطلاعات معلمان تربیت‌بدنی، توانمندسازی و تقویت مستمر شایستگی‌های معلمان تربیت‌بدنی، وجود مربیان رشته‌های مختلف ورزشی در استان (از میان معلمان تربیت‌بدنی)، کارایی و کیفیت کار

معلمان تربیت‌بدنی در مدارس، حمایت و تجلیل از ستارگان ورزشی و کادر فنی تیم‌ها، استفاده از تجربه معلمان تربیت‌بدنی باسابقه بین‌المللی، شاخصه علمی معلمان تربیت‌بدنی (مدارک تحصیلی و ...)، انگیزش و حمایت از نیروی انسانی، وضعیت معیشت و رضایت شغلی معلمان تربیت‌بدنی، تعداد معلمان تربیت‌بدنی هر منطقه (نسبت معلم به دانش‌آموز) و میزان حقوق و دستمزد نیروهای انسانی (معلمان و مربیان تربیت‌بدنی و...) هست. فیروزآبادی و همکاران (۲۰۲۰) و دوستی همکاران (۲۰۱۹) به میزان اهمیت نیروی انسانی در توسعه ورزش و توسعه ورزش دانش‌آموزی پرداخته‌اند. با توجه به اهمیت نیروی انسانی در سازمان‌های نوین، در مدیریت نوین نیروی انسانی منبع اصلی فرآیند افزایش کارایی به حساب می‌آید و به همین دلیل می‌بایست مجموعه نیروی انسانی به‌مثابه یک سیستم تلقی شده و با استراتژی کلی سازمان یعنی توسعه ورزش دانش‌آموزی مرتبط و هماهنگ گردد. با توجه به نتایج پیشنهاد می‌شود زیرساخت‌های لازم و سیاست‌های لازم جهت توانمندسازی و به‌روز کردن دانش و اطلاعات نیروی انسانی در دستور کار قرار گیرد همچنین از میزان انگیزه و رضایت شغلی معلمان نباید غافل شد. همسو با نتایج وحدانی (۲۰۱۶) بیان داشت تقویت و توانمندسازی منابع انسانی (دوره‌ها، نشست‌ها، همایش‌ها، کارگاه‌های آموزشی) و توسعه مدیریت عملکرد معاونت دنی و سلامت به عنوان دو هدف اساسی و کلیدی استراتژیک تربیت‌بدنی، مهمترین نقش را در توسعه ورزش دانش‌آموزی دارند. از همین‌رو شناسایی و پرورش مدیران خلاق و همچنین حمایت از آن‌ها می‌تواند به راهکارهای ارائه شده در این پژوهش جامعه عمل بپوشاند و بخشی از مشکلات ورزش دانش‌آموزی را مرتفع سازد. برای رقابت موفق‌تر در دنیای امروز، اهمیت دادن به منابع انسانی از ضروری‌ترین اقدامات سازمان‌های ورزشی است. هم‌اکنون موفق‌ترین مدارس و آکادمی‌های جهان، مشغول تربیت نیروی کار منابع انسانی برای پیشبرد مدیریت سازمان‌ها و موفقیت آن‌ها هستند.

عامل دیگر پیاده‌سازی ورزشی همگانی و قهرمانی در سطح مدارس با شاخص‌های ذکر شده در جدول ۲ می‌باشد. نظری و همکاران (۲۰۱۴) و پورکیانی و همکاران (۲۰۱۷) نیز از میزان اهمیت ورزش قهرمانی در توسعه ورزش دانش‌آموزی سخن می‌گویند. میزان اهمیت ورزش همگانی و ورزش قهرمانی بر دیدگاه دانش‌آموزان و انگیزه آنان به جهت تمایل به ورزش دانش‌آموزی بر هیچ‌کس پوشیده نیست و این امر می‌تواند موجب رقابت در سطوح بالاتر ورزش گردد. به همین منظور پیشنهاد می‌شود در مدارس به‌منظور ارتقا دانش آموزان انجمن‌هایی جهت اداره امور ورزش دانش‌آموزی تشکیل و در برنامه‌های این انجمن اردوها، مسابقات متعدد و بهره‌برداری از سالن‌های مطلوب قرار گیرد. حضور پررنگ مسئولین آموزش و پرورش در رسانه ملی و مطرح کردن این بخش مهم برای توسعه بخش بازاریابی و استفاده کامل از ظرفیت‌ها و پتانسیل فدراسیون ورزش دانش‌آموزی و بکارگیری نیروهای

متخصص می تواند زمینه ساز توسعه این بخش از بازاریابی در ورزش دانش آموزی باشد. علاوه بر این، فدراسیون ملی ورزش های دانش آموزی با برگزاری رویدادهای منطقه ای و سراسری دانش آموزی در رشته های ورزشی مختلف میتواند مسیر مناسبی را برای ظهور استعداد های نخبه به منظور شرکت در رویدادهای ورزشی دانش آموزی بین المللی و کسب افتخار و افزایش غرور ملی برای کشور باز نماید.

از عوامل دیگر توسعه ورزش دانش آموزی، اقتصادی و مالی با شاخص های میزان بودجه اختصاص یافته به ورزش دانش آموزی، منابع مالی و اعتباری مدارس، بازاریابی و اسپانسرینگ ورزشی در آموزش و پرورش، توزیع عادلانه بودجه بر اساس مناطق محروم تا توسعه یافته، جذب منابع مالی برون سازمانی، درآمد ادارات آموزش و پرورش از حوزه ورزش، وضعیت اقتصادی خانواده ها (میزان درآمد خانواده ها و ...) و وضعیت اقتصادی جامعه (تورم، تحریم و ...) است. کمالوند و افشاری (۲۰۲۱) و سالار زاده و محبوبی (۲۰۰۹) به میزان اهمیت اقتصاد در توسعه ورزش دانش آموزی و رضانی نژاد و هژبری (۲۰۱۷) به اهمیت اقتصاد به عنوان یکی از عوامل توسعه ورزش پرداخته اند. اقتصاد در تمام فعالیت هایی که در اجتماع صورت می گیرد نقشی تعیین کننده دارد یکی از این فعالیت ها بخش ورزش است جایی که هر کسی با هر سمت و سنی را جذب می کند و یکی از این قشر مخاطب دانش آموزان اند. در همین راستا پیشنهاد می شود مدارس و ادارات آموزش و پرورش به منظور تزریق منابع مالی برای فراهم کردن شرایط بهتر به سمت اسپانسر ها و حامیان برون سازمانی بروند. باید توجه داشت که توسعه زیرساخت های صنعت ورزش در جهان و همچنین تأمین نیازهای جاری مالی ورزش مدارس بدون سرمایه گذاری دولت ها و بخش خصوصی ممکن نیست. منابع در دسترس برای توسعه ورزش مدارس در جهان به طور کلی شامل بودجه های اختصاص یافته از دولتها حق پخش حامیان باشگاه ها شامل شرکتهای دولتی و خصوصی و سایر مواردی است که به نحوی می تواند در تکافوی نیاز مالی ورزش مدارس مؤثر باشد.

عامل دیگر نیز امکانات و زیرساخت های ورزشی است. غفوری و همکاران (۲۰۱۸) و رضانی نژاد و همکاران (۲۰۱۸) از اهمیت زیرساخت های لازم جهت توسعه ورزش در پژوهش های خود گفته اند. امکانات و زیرساخت های مناسب این امکان را می دهد که مشارکت در ورزش افزایش یابد و با حضور مدارس تخصصی در جهت رشد علمی نیز برآییم. رشد و مشارکت فزاینده نیز در ورزش دانش آموزی می تواند مشاهده شود به شرط آن که تجهیزات و امکانات در سطح استان و شهرستان ها به طور عادلانه تقسیم گردد و از کیفیت و استانداردهای لازم نیز به جهت رشد ورزش و ممانعت از آسیب های احتمالی برخوردار باشد. معافیت مدارس و اماکن ورزشی آموزش و پرورش از پرداخت قبوض، آب، برق و گاز

در سقف یک هزار میلیارد ریال و با رعایت الگوی مصرف است (طبق بند ی، تبصره ۶ بودجه ۹۷) که می تواند در کاهش هزینه های مدارس بالاخص اماکن ورزشی تأثیرگذار باشد.

عامل توسعه دیگر عامل مدیریتی با شاخص های تدوین برنامه راهبردی در ورزش دانش آموزی، وحدت سیاست گذاری و تدوین شرح وظایف روشن در ورزش دانش آموزی، ثبات مدیریتی در سطح میانی و فوقانی، عملکرد کارشناسی تربیت بدنی ادارات (برنامه ریزی عملیاتی و هدفمند و سالانه و...)، سطح دانش و تخصص و کارآمدی مدیران تصمیم گیرنده، استفاده از تجارب دیگر کشورها و نظام های آموزشی موفق در دنیا، تعامل کارشناسی تربیت بدنی با معلمان تربیت بدنی در منطقه، توجه بیشتر به ورزش دانش آموزان دختر، طراحی و استقرار نظام ملی نظارت، ارزیابی و کنترل در ورزش دانش آموزی، توجه به ورزش مدارس غیرانتفاعی، نگاه مدیران بالادستی آموزش و پرورش به حوزه ورزش دانش آموزی، شایسته سالاری در انتصاب مدیران ادارات و گروه تربیت بدنی، تعاملات درون سازمانی آموزش و پرورش با حوزه متولی ورزش دانش آموزی، انتصاب معلمان تربیت بدنی زبده در سمت مسئولین انجمن های ورزشی مناطق و استان، تعامل منابع انسانی آموزشی (مدیر و معاونین و معلمان...) با معلم تربیت بدنی، برقراری ارتباط و تعامل با سایر سازمان ها، توجه به ورزش مدارس در مناطق روستایی، نظارت و ارزشیابی مستمر از کار معلمان تربیت بدنی، تدوین نظام خیرین ورزش یار، توسعه و ترویج دانش حقوقی در بخش ورزش دانش آموزی، فراهم کردن زمینه حضور بخش خصوصی در حوزه ورزش دانش آموزی (توجه به مشارکت بخش خصوصی و بسترسازی برای آن) هست. منافی و همکاران (۲۰۱۶) و سمیعی و همکاران (۲۰۲۰) بر اهمیت مدیریت در توسعه ورزش و توسعه ورزش دانش آموزی تأکید دارند. مقوله مدیریت در ورزش و تربیت بدنی از سایر جهات مشابه سایر بخش های مدیریتی تصمیم ساز و تصمیم گیر کشور است، اما شاید بتوان گفت به دلیل ماهیت ورزش و علاقه مندی زیاد مخاطبان طیف وسیع و گسترده ای را دربر می گیرد و همچنین از اهمیت بیشتر و حساس تری برخوردار است. از این رو هر نوع تحول و تغییر در ورزش و تربیت بدنی قابل لمس، عینی تر و روشن تر است و آثارش در سطح جامعه به ویژه با بازخوردهای وسیعی شکل می گیرد. در همین راستا پیشنهاد می گردد مدیران بر اساس شایستگی ها و توانمندی ها انتخاب شده و در طی دوران مدیریت تحت نظارت و ارزشیابی قرار گیرند.

عامل دیگر آموزشی - پژوهشی هست. در همین راستا نیز اسلامی (۲۰۱۵) و مرادی و همکاران (۲۰۱۲) به نتایج مشابه دست یافته اند. با توجه به نقش مهم عوامل آموزشی و پژوهشی در خصوص تربیت افراد کارآمد و خبیره و متخصص در زمینه ورزش که می توانند نقش مؤثر و سازنده ای در گرایش افراد به ورزش داشته باشند و همچنین تأثیر پژوهش ها بر توسعه ورزش همگانی و مدارس تأثیر این

عوامل قابل بیان است. پیشنهاد می‌گردد در ساعت آموزشی درس تربیت‌بدنی در مدارس بازنگری انجام شود و همچنین علاوه بر زمان کلاسی، دوره‌ها و همایش‌هایی به صورت بازی و ورزش یا جهت آموزش برای دانش‌آموزان اجرا گردد. بحث راجع به راهکارهای عملی افزایش جاذبه درس تربیت‌بدنی در مدارس و یا فراهم نمودن بستر آموزشی بهتر و موثرتر درس تربیت‌بدنی در مقاطع مختلف تحصیلی است که دارای تفاوت‌هایی می‌باشد، چون معمولاً شرایط موجود، تعیین‌کننده روش برخورد ما با مسائل هستند. گرچه مهمترین مسئله‌ای که از اهمیت خاصی برخوردار است و معمولاً پیرامون آن مباحثی صورت می‌گیرد، بحث امکانات و توانمندی‌های بالقوه است. یکی از روش‌هایی که موجب افزایش جاذبه درس تربیت‌بدنی در مدارس می‌شود نصب تابلوی اعلانات ورزشی است که می‌توان از طریق آن اطلاعات جدید ورزشی، اخبار و غیره را به دانش‌آموزان ارائه کرد. همچنین مسابقات می‌تواند در سطوح مختلف اجرا شود، از سطح یک کلاس گرفته تا سطوح بالاتر آموزشگاه ناحیه، استان و کشور که هم اکنون در مقطع راهنمایی و در مدارس عشایری کشور در دهه فجر اجرا می‌شود.

از دیگر عوامل نیز فرهنگی - اجتماعی با شاخص‌های حمایت خانواده‌ها از ورزش دانش‌آموزان، نگرش‌ها به ورزش و اوقات فراغت در سطح خانواده و جامعه، فعالیت‌های داوطلبانه در آموزش و پرورش، نگرش معلمان، مدیران مدارس و اولیای دانش‌آموزان به درس تربیت‌بدنی، توصیه به ورزش در فرهنگ ملی و تعالیم دینی، آگاهی از فواید روانی و جسمانی ورزش در جامعه و رواج سبک زندگی فعال در بین دانش‌آموزان و خانواده‌ها هست. شریعتی و همکاران (۲۰۱۹) و شهولی کوه شوری و همکاران (۲۰۲۱) به اهمیت فرهنگ و عوامل اجتماعی در توسعه ورزش دانش‌آموزی دست یافتند. بیشتر آنچه افراد انتخاب می‌کنند برگرفته از نگرش‌ها، افکار و عقاید آن‌هاست پس بی‌شک برای توسعه و رشد ورزش دانش‌آموزی آنچه دانش‌آموزان به عنوان فرهنگ در اجتماعی پذیرفته‌اند نقش تأثیرگذاری خواهد داشت در نتیجه پیشنهاد می‌گردد بانفوذ در باور دانش‌آموزان توسط ارائه فواید روانی و جسمانی ورزش و آموزش آن به خانواده‌ها به جهت حمایت فرزندان به سمت ورزش به توسعه ورزش دانش‌آموزی کمک گردد. در حال حاضر بسیاری از کتب ورزشی مفید وجود دارند که به امر تربیت بدنی از دیدگاه خاص و ویژه ای می‌نگرند و علاوه بر آنها می‌توان از مجلات و روزنامه‌ها و هفته‌نامه‌های معتبر و معروف ورزشی نام برد، کارشناسان تربیت بدنی آموزش و پرورش می‌توانند با در اختیار قرار دادن این منابع عظیم نقش مهمی در ترغیب دانش‌آموزان به ورزش ایفا کنند. از جمله عوامل ایجاد کننده انگیزه خبررسانی و اطلاعات عمومی ورزشی و تربیت بدنی و برگزاری مسابقات اطلاعات عمومی ورزشی جهت فرهنگ سازی می‌باشد.

عامل دیگر قوانین مقررات است که شامل شاخص‌های قوانین و دستورالعمل‌های تسهیل‌کننده، تدوین قوانین حمایتی از معلمان تربیت‌بدنی در زمینه‌های حقوقی، رفع موانع قانونی برای جذب اسپانسر در آموزش و پرورش، بازنگری و اصلاح شیوه‌های ارزشیابی درس تربیت‌بدنی، به‌روز کردن قوانین و مقررات و دستورالعمل‌های ورزش دانش‌آموزی و تصویب منع قانونی تدریس تربیت‌بدنی توسط معلمان غیرتربیت‌بدنی است. هنری و خزایی (۲۰۲۰) به نتایج مشابه دست یافتند. بخش اعظمی از اموری که هر شخص انجام می‌دهد تابع قانون و مقررات سازمان‌های مربوطه هست، ورزش و ورزش دانش‌آموزی از این قاعده مستثنی نیست و برای امور مربوط به توسعه ورزش دانش‌آموزی نیاز به فراهم کردن قوانین و دستورالعمل‌های تسهیل‌کننده به جهت جذب اسپانسرها می‌باشد، همچنین چنانچه معلمان مربوط به این دروس از متخصصان این ورزش استفاده گردد موجب ارتقا انتقال دانش تخصصی می‌شود. افزایش ساعات ورزش در مدارس یکی از مواردی است که در این زمینه می‌تواند کمک کننده باشد. در حال حاضر فقط اخبار آن شنیده می‌شود ولی با برنامه‌ریزی صحیح همانند کشورهای توسعه یافته هر روز حدود یک ساعت دانش‌آموزان باید ورزش نمایند؛ که این کار باعث توسعه ورزش دانش‌آموزی می‌شود.

از دیگر عوامل، عامل تبلیغات و رسانه که دربرگیرنده شاخص‌های برقراری ارتباط با رسانه‌ها، پوشش و انعکاس اخبار ورزش دانش‌آموزی از رسانه‌های استانی و ملی، فعالیت خبرنگاران تخصصی در حوزه ورزش دانش‌آموزی، حمایت رسانه‌ها از ورزش دانش‌آموزی، میزان تبلیغ و ترویج ورزش در رسانه‌های ارتباط جمعی و پوشش مسابقات ورزشی حرفه‌ای در سطح جهان هست. احمدی و ذوالفقاری (۲۰۲۰) و یانچی و دوستی (۲۰۱۹) نتایج مشابه را به دست آوردند. امروزه با گسترش اینترنت در سطح جهان و دستیابی راحتی و آسان به آن می‌توان از این طریق دانش‌آموزان را به ورزش کردن ترغیب کرد به این صورت که سایتهای ورزشی را به دانش‌آموزان معرفی نمائیم. آنچه در زمان حاضر به آن توجه می‌شود فعالیت رسانه‌هاست زیرا این رسانه‌ها هستند که می‌توانند دیدگاه افراد را تغییر دهند و به‌عنوان یک ابزار بازاریابی از آن استفاده می‌شود به همین جهت پیشنهاد می‌گردد زیرساخت‌هایی فراهم شود تا افراد متخصص در رسانه‌های این حوزه فعالیت کرده و اخبار مربوط به ورزش دانش‌آموزی را به عموم برساند.

و عامل دیگر نیز تکنولوژی و فناوری اطلاعات که دربرگیرنده شاخص‌های رشد فناوری اطلاعات و ارتباطات در ورزش دانش‌آموزی، استفاده از فضای مجازی در ورزش دانش‌آموزی، هوشمند سازی درس تربیت‌بدنی و ایجاد اپلیکیشن‌های ویژه ورزش دانش‌آموزی است. قنبری فیروزآبادی و همکاران (۲۰۲۰) و نوری و همکاران (۲۰۱۷) نیز از اهمیت این موضوع سخن گفته‌اند. نقش عمده تکنولوژی

کمک به بهبود کارایی کلی فرایند یادگیری است. در تعلیم و تربیت این کارایی بهبود یافته و به طریق گوناگون می‌تواند ظاهر شود. به‌عنوان مثال موجب افزایش کیفیت یادگیری، یا میزان تسلط بر آن، کاهش مدت‌زمان مورد استفاده یادگیرندگان جهت دسترسی به اهداف موردنظر و یا افزایش کارایی معلمان برحسب تعداد یادگیرندگان که به آن‌ها آموزش داده می‌شود، می‌گردد. با توجه به آنچه بیان شد پیشنهاد می‌شود از سخت‌افزارها و نرم‌افزارهای آموزشی جهت ارائه بهتر اطلاعات سپس درک بهتر دانش‌آموزان استفاده گردد همچنین در کنار زمان‌بندی بسته‌شده برای درس تربیت‌بدنی می‌توان اپلیکیشن‌هایی طراحی کرد تا دانش‌آموزان در زمان غیر از حضور در مدارس و تعطیلات نیز بتوانند از آن بهره‌گیرند.

در نهایت در یک نتیجه‌گیری کلی می‌توان بیان کرد که اهمیت تربیت‌بدنی و ورزش در سطح مدارس بر کسی پوشیده نیست و بر مبنای اهدافی که وزارت آموزش پرورش و معاونت تربیت‌بدنی و تندرستی در نظر گرفته‌اند باید به تمام ابعاد تربیت‌بدنی و ورزش در مدارس از اهداف اصلاحی و تربیتی تا اهداف همگانی و قهرمانی توجه ویژه‌ای شود که در این پژوهش تمامی این اهداف و ابعاد پوشش داده شدند. از جمله راهکارهایی برای توسعه و ترویج تربیت‌بدنی و ورزش در مدارس می‌توان به تعلیم و تربیت معلمان تربیت‌بدنی و ورزش در دانشگاه‌های فرهنگیان، برگزاری دوره‌های دانش‌افزایی برای معلمان ورزش، فراهم کردن زیرساخت‌های ورزشی در مدارس با همکاری خیرین و نهادهای مرتبط، برگزاری مستمر اردوها و رویدادهای ورزشی، راه‌اندازی سامانه استعدادیابی دانش‌آموزان و ایجاد پایگاه‌های استعدادیابی در مدارس، برگزاری همایش‌ها و کنفرانس‌های علمی با محوریت ورزشی دانش‌آموزی، تهیه محتوای ورزشی به‌روز و کاربردی برای دانش‌آموزان، استفاده از نرم‌افزارهای آموزشی و استعدادیابی ورزشی در مدارس و نظارت دائم و مستمر از فعالیت‌های معلمان ورزش در مدارس از جمله موارد مهمی است که می‌توان بدان اشاره کرد. همچنین ایجاد نگرش‌های مثبت و پویا در دانش‌آموزان، تقویت انگیزه کوشش برای یادگیری، کاهش دغدغه، اضطراب و استرس و بالا بردن عزت نفس و آسایش فکری از جمله رویکردهایی است که در حوزه تعلیم و تربیت برای ورزش مدارس هدف‌گذاری شده تا مصداقی بر شعار «عقل سالم در بدن سالم» باشد. ساعات حضور دانش‌آموز در مدرسه از بهترین زمان‌هایی است که می‌توان با برنامه‌ریزی خوب و مؤثر، ورزش و سلامتی جسم و روح دانش‌آموزان را پی‌ریزی کرد. اگر در زمینه ورزش دانش‌آموزان در مدارس کوتاهی صورت گیرد، با توجه به فراگیر شدن فضاهای مجازی، وقت تعداد زیادی از دانش‌آموزان در شبکه‌های اجتماعی تلف می‌شود و دیگر فرصت و رغبتی برای ورزش و فعالیت بدنی برای آن‌ها باقی نمی‌ماند و در آینده نه‌چندان دور، ممکن است بسیاری از دانش‌آموزان به چاقی مفرط و مشکل‌های روانی شوند. انجام فعالیت‌های

ورزشی در مدارس، نه تنها ضرورتی مهم برای تربیت نسلی سالم، تندرست و داشتن دانش آموزشی پویا و پرنرژی است، بلکه بهترین فرصت برای نهادینه کردن فرهنگ ورزش در میان آینده سازان این مرز و بوم است.

تشکر و قدردانی

از اساتید با کمالات و شایسته راهنما که در کمال سعه صدر، با حسن خلق و فروتنی، از هیچ کمکی در این عرصه بر تیم پژوهش دریغ ننمودند و افرادی که با صبر و حوصله پاسخگوی سوالات بودند تشکر می‌نماییم و در نهایت این پژوهش را به استادان فرزانه و فرهیخته ای که در راه کسب علم و معرفت ما را یاری نمودند تقدیم می‌کنیم.

منابع

1. Ahmadi, M. Zolfaghari, M. (2021). Identify the roles of the media in the development of sport with a hybrid approach. *Journal of Sports Management* doi: 10.22059 / jsm.2021.325272.2739. (Persian).
2. Bocarro, J. N. Kanters, M. Cerin, E. Floyd, M. F. Casper, J. Suau, L. J. & Mckenzie, T. (2012). School sport policy and school-based physical activity environments and their association with observed physical activity in middle school children. *Journal of health & place*, 18(1), 31-38.
3. Dosti, A. Darvish, M. Mohsenifar, M. (2018). Identification and ranking of sports development factors in Mazandaran University. *Journal of Sports Management*, 11 (4), 809-831. (Persian).
4. Ghafouri, F. Honari, H. Ghaderi, JA. (2017). Identifying the influential factors in the development of NAJA sports. *Quarterly Journal of Resource Management in Law Enforcement*, 1397 (24), 137-162. (Persian).
5. Ghanbari Firoozabadi, A. Amani, A. Reyhani, M. Sardroodian, M. (2019). Designing a strategic model for the development of student sports. *Research in educational sports*. 8 (20), 179-204. doi: 10.22089 / res.2020.7838.173 (Persian).
6. Gohar Rostami, H. Koozechian, H. Amiri, M. Honari, H. (2013). Typology of stakeholders and their strategic management in the country's sports system. *Sports Management Studies*, 19 (10), 151-170. (Persian).
7. Hamidi, M. Elahi, A. Akbari Yazdi, H. (2010) "Editing Development Strategies for the Development of Student Sports Staff Staff Structure in Iran". *Research in sports science*. 26, 27-40. (Persian).
8. Hamidi, M. Rajabi, A. Alidust, H. Zeinizadeh, M. (2017). Identify and model sports development guidelines for all female students of Birjand University. *Research on Educational Sports*, 6 (14): 67-92. Doi: 10.22089 / res.2017.3874.1268 (Persian).

9. Hardman, K. (2008). Physical education in schools: a global perspective. *Kinesiology*, 40(1), 5-28.
10. <https://iranjournals.nlai.ir/handle/123456789/362938>
11. Islami, SA. (2014). Investigating the role of social-cultural factors and educational-research factors- in the promotion and development of public sports (case study, Birjand), the second national conference of the Iranian Scientific Association of Sports Management, Tehran, (Persian).
12. Kamalvand, A. Afshari, M. (2021). Analysis of Factors Affecting Marketing Development in Student Sports. *Research in Educational Sports*, 9 (22), 261-304. doi: 10.22089 / res.2019.7171.1637. (Persian).
13. Kehinde, A. & Adodo, S. M. (2011). A conceptual Analysis of school sports Development in Nigeria. *African Research Review*, Vol. 5(5), 394-403.
14. Komova, E. Litvinov, S. Skotnikova, A. (2015). Sport Education at Russian High Schools. *International Journal of Science Culture and Sport*, 3(2)
15. Manafi, F. Purkiani, M. Dastum, S. (2015). The Impact of Infrastructure and Management Factors on the Development of Sports Participation in Iranian Public Universities, The First National Conference on Sports Science Developments in the Field of Health, Prevention and Championship, Qazvin, (Persian).
16. Mirzazadeh, Z. Shajiei, K. (2016). "Designing and developing a strategy for the development of university sports (Case study: Department of Physical Education, Ferdowsi University of Mashhad)". *Research in sports*. 12, pp. 61-78. (Persian).
17. Moradi, Z. Moradi, M. Goodarzi, M. Negin Taji, F. (2012). Relationship between the roles of information, social participation, education and mass media culture with the development of student sports, (Persian).
18. Mull, R. F., Bayless, K. G., & Jamieson, L. M. (2005). *Recreational sport management*.
19. Nasiri Khozani, M. Arofzad, SH. Nadi, MA. (2020). Designing a model for sustainable development of Iranian student sports participation. *Journal of Sports Science*, 12 (38), 108-130. (Persian).
20. Nazari, V. Razavi, SM. Hosseini, SE. Raisi, M. (2013). Identifying the bottlenecks and obstacles facing beach volleyball in Iran using SWOT analysis. *Journal of Sport Management and Motor Behavior*, 10 (20), 23-34. doi: 10.22080 / jsmb.2014.859. (Persian).

21. Nouri Khan Yordi, M. Bashiri, M. Faraji, R. (2016). Identification and analysis of barriers to the development of information and communication technology using the ANP method: A case study of the General Directorate of Sports and Youth of East Azerbaijan Province. *Sports Management and Development*, 6 (3), 1-18. doi: 10.22124 / jsmd.2018.2729 (Persian).

22. Pakdian, S. Khatibi, A. Mehdipoor, M. (2021). Strategies for developing student sports funding. Research in educational sports. Volume 9, Number 22 - Consecutive Issue 22. (Persian).
23. Purkiani, M. Hamidi, M. Goodarzi, M. Khabiri, M. (2016). Analyzing the effect of professional and championship sports on sports development. Sports Management Studies (Research in Sports Science), 9 (42), 55-72. (Persian).
24. Ramezani Nejad, R. And Hejbari, K. (2016). Fundamentals of sports development and its application in Iranian sports. Parliament and Strategy, 24 (91), 233-263. (Persian).
25. Ramezani Nejad, R. And Yasuri, M . And Javadipour, M. And Malai, M. (2017). Comparison and analysis of the level of development of Iranian provinces in the field of championship sports. Sports Management Studies (Research in Sports Science), 10 (48), 153-176. (Persian).
26. Ramezani, M. Andam, R. Aghae, A. (2015). "Designing a strategic plan for physical education of Shahroud University". Research in academic sports. 7, 15-40. (Persian).
27. Samii, S. Tojari, f. Nik Ain, Z. (2020). Analysis of the trend of managerial developments in physical education and student sports in the country (from 1978 to 2016). Research in Educational Sports, 8 (19), 179-200. (Persian).
28. Shabani, A. Khajeh, F. (2017). Prioritization of factors affecting the development of public sports and national championship, Quarterly Journal of Strategic Studies of Sports and Youth, 36, 57-68. magiran.com/p1803237 (Persian).
29. Shaholi Kuh-e Shouri, J. Askari, A. Nazari, R. Naghsh, A. (2021). Scenarios for the development of Iranian student sports. Research in sports management and motor behavior. 11 (21): 209-184(Persian).
30. Shariati, H. Taybi Thani, Q. And Fahimi Nejad, AS. Kazem Nejad, A. (2018). Development of a strategic plan for student sports for girls in the second year of high school in Golestan province. Human Resource Management in Sport, 6 (2), 315-331. (Persian).
31. Sotiriadou, K. Shilbury, D. & Quick, S. (2008). " The attraction, retention/transition, and nurturing process of sport development: some Australian evidence". Journal of sport management. 22(3), 247-272.
32. Talebpour, M. Ranaei, M. (2012). A Study of Distributive Justice and Its Principles in University Sports, (Persian).
33. Vahdani. M., Hamidi. M., Khabiri. M., & Alidoust. E. (2016 spring & summer). Codification a Strategy Map of Physical Education and Sports Activities in Ministry of Education of Iran. Research on Educational Sport, 5(12): 17-36. (Persian).
34. Wang, D.B. & Lu, W.J. (2017). " The Construction and Application of Functional Indexes of Colleges and Universities in the Development of Sports Industry— Analysis Based on Fuzzy Comprehensive Evaluation Method". Eurasia journal of mathematics science and technology education. 13(8), 6027-6036.

35. Yanpi, I. Doosti, m. (2018). Investigating the Challenges and Opportunities for the Development of Equestrian Sports in Golestan Province. *Sports Management and Development*, 8 (3 (19 in a row)), 87-101. (Persian).
36. Zvapano, K. (2017). Challenges in the management of sport in unversities in Zimbabwe. (Thesis). Zimbabwe Open University.

ارجاع دهی

قناعت، مرتضی؛ طالب‌پور، مهدی؛ حیدری، رضا؛ گل‌گلی، مهناز. (۱۴۰۱). شناسایی عوامل مؤثر بر توسعه تربیت‌بدنی و ورزش دانش‌آموزی (مورد مطالعه: استان خراسان رضوی). *پژوهش در ورزش تربیتی*، ۱۰ (۲۹): ۸۴-۱۵۵. شناسه دیجیتال: 10.22089/RES.2022.12029.2219

Qenaat, M; Talebpour, M; Heydari, R; Gologli, M. (2023). Identifying the Factors Affecting the Development of Physical Education and Student Sports (Case Study: Khorasan Razavi Province). *Research on Educational Sport*, 10 (29): 155-84. (Persian). DOI: 10.22089/RES.2022.12029.2219

پژوهش در ورزش تربیتی

دوره ۱۰، شماره ۲۹، زمستان ۱۴۰۱، صص ۱۸۴-۱۵۵

Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International Public License